

Věčná

STRÁZ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník II. - Číslo 40-41.

V Zateci dne 13. října 1947

Cena 4 Kčs

Dukla

Ministr národní obrany
arm. gen. Ludvík Svoboda

6. října 1944 za mrazivého rána vztýčilo první čs. průzkumné družstvo československý prapor u pohraničního sloupu na Dukelském průsmyku. O několik hodin později vstoupily na tento první kus osvobozené čs. půdy jednotky prvního čs. armádního sboru v Sovětském svazu. Ještě nikdy před tím jsme nebyli tak blízko Bratislavě, Brnu a Praze; ještě nikdy před tím nebyli vojáci 1. čs. armádního sboru v SSSR tak blízko svým drahým doma a tak blízko vítězství!

Po dlouhých letech odloučení od domova, po letech odříkání, usilovné práce a bojů jsme stanuli na čs. státní hranici, na čs. půdě. Před našimi zraky se objevily naše krásné slovenské hory a československá země, o níž jsme po léta snili a za její svobodu jsme bojovali v Sokolova, Kyjeva, Bítě Cerkve a Žaškova.

Boje o Duklu patří k nejtěžším a nejkrvavějším bojům poslední války. Když 29. srpna vypuklo slovenské národní povstání, nejvyšší sovětské velení se rozhodlo poskytnouti povstalcům rychlou a vydatnou pomoc. Za pouhých 10 dní po zahájení povstání podnikla Rudá armáda velkou ofenzivu směrem na Dukelský průsmyk. Společně s Rudou armádou se této ofenzivě zúčastnil 1. čs. armádní sbor.

Němci učinili všechny přípravy k tomu, aby zabránili překročení Karpat Rudou armádou. Podminovali, zatarasili a opevnili všechny přechody přes Karpaty tak, že bylo nutno bojovat o každé návrší, o každý přechod, o každou vesnici. Možno říci bez nadsázky, že každý metr osvobozené karpatské půdy byl doslova zalit a vykouspen krví statečných rudoarmějců i vojáků 1. čs. armádního sboru.

Slavná Rudá armáda v bojích o Dukelský průsmyk opět prokázala, že žádná oběť pro ni není dosti velká, aby dosáhla vytčeného cíle. Rudoarmějci se bili statečně, jako lvi. Plnili tak doslova rozkaz velitele první ukrajinské fronty maršála Koňova, který řekl: Buď naše vojska spolu s československými přejdou Karpaty; nebo zůstaneme všichni na Karpatech!

Sovětská vojska Karpaty dobyla a přestla; ale na bojištích zůstaly ležet

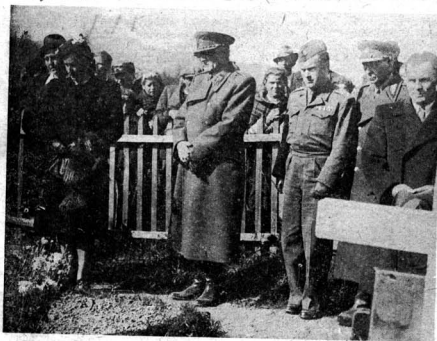

6. října 1944. Velitel 1. čs. arm. sboru v SSSR gen. Ludvík Svoboda líbá čs. státní vlajku, kterou vztýčilo na hranicích republiky v Dukelském průsmyku průzkumná hlídka automaticků.

desetitisíce těl statečných rudoarmějců, kteří v těchto tvrdých a vyčerpávajících bojích padli. Rudá armáda tak odplatila československým vojskům jejich veliké oběti při osvobození Sovětského svazu. Odplatila mnohonásobně a odplatila věrností za věrnost.

Na Dukle bylo čs.-sovětské bratrství a spojení vzápětí zpečetěno společnými boji a obětmi, stejně jako už dlouho předtím bylo navázáno v bojích u Sokolova, o Kyjev a jinde.

V bojích o Dukelský průsmyk si naši vojáci znovu uvědomili, jak dů-

Ministr nár. obr. arm. gen. Svoboda, pi Štefa Petrová, arm. gen. Klapálek a npor. Konst. Izrael u hrobu por. Vita Nejedlého, syna ministra soc. péče prof. Dr Zdeňka Nejedlého. — Vedle hrob volyáského hrđiny npor. Jiřiho Hroudy.

hranicí na Dukle, kde vztýčili československou státní vlnku. Byla to velká a historická chvíle. Po šesti letech brádní a boji přichází československý zahraniční voják ze Sovětského svazu, aby na osvobozené československé půdě vztýčil státní vlnku, ohlašující ujařmenému národu návrat svobody a státní samostatnosti, kterou jsme před šesti lety slastnostně, kterou jsme před šesti lety slastnostně, kterou jsme před šesti lety slastnostně ztratili.

Od Dukly vedla cesta do Košice a odtud přes Bratislavu a Brno do Prahy, která byla v revolučních dnech květnových osvobozena a zachráněna tanky Rudé armády. Na Dukle bojovali státní českoslovenští vojáci spolu se sovětskými vojáky proti Němcům.

Mnichov a Dukla jsou důležitými mezníky naší novodobé historie. Je-li Mnichov symbolem kapitulace, zrady a začátkem druhé světové války, zůstane Dukla symbolem nejvyššího vypětí síly a vůle čs. i sovětského vojska a jejich společného boje proti Němcům.

Pomoc bojovníku Slovansk

Bojové operace na Dukle byly nesmírně těžké. Důvody toho byly jednak strategické, jednak obtížné podmínky přírodní a zvláště neocěkávaná situace, vytvořená Slovanským národním povstáním.

Československé velení velmi záleželo na tom, aby 1. čs. armádní sbor byl zasazen mezi prvními jednotkami, které vstoupí na československé území. Sovětské velení nám původně určilo směr Užhorod. Teprve na naši žádost byl sbor přesunut a soustředěn v prostoru Krosno a určen mu směr Dukla-Prešov.

Dne 9. září 1944 na rozkaz generálissima Stačina, to je pouhých 11 dní po vypuknutí Slovenského národního povstání, zahájila Rudá armáda útok směrem na Duklu. Německým armádním předem na východ od čáry Dukla-Prešov-Košice hrozilo odříznutí a zničení. Proto německé vrchní velení učinilo včas veškerá opatření k tomu, aby sovětský manévř překazilo a sovětská vojska zdrželo na Karpatech.

Největší čs. bojové akce I. a II. světové války

Boje o Duklu byly nejtěžší, jimiž prošel 1. československý armádní sbor i Rudá armáda. Dukelské operace, jichž se zúčastnil celý 1. čs. armádní sbor kromě druhé paradessantní brigády a 1. čs. leteckého pluku, které byly vyslány na pomoc Slovanskému národnímu povstání — byly svým rozsahem, počtem zasazených sil i délkou svého trvání největší československá bojová akce z první i druhé světové války. Téměř 4½ měsíce bojoval čs. armádní sbor o každý metr karpatské půdy, která je doslova zalita slovanskou krví. V úporných bojích ztratila ruská pěchota až 90% svého počtu. Celkem ztratila Rudá armáda v bojích o Karpaty kolem 86.000 mužů. Také 1. čs. armádní sbor utrpěl těžké ztráty. Ztratil kolem 6500 mrtvých a raněných.

Jen heroickým a nadlidským úsilím Rudé armády a vojákům 1. čs. armádního sboru se podařilo odpor německých vojsk zlomit, přebročit Ondavu a dosáhnout Bardějova a Prešova.

Politické význam boji a vítězství, jenž postupl i dosáhl 1. čs. armádní sbor na Dukle, byl veliký. Sbor

byl první československou jednotkou, která si v bratrské spolupráci a po boku Rudé armády probolovala cestu na československou půdu domů, do vlasti. Ukázali jsme Rudé armádě, sovětskému i československému lidu, prezidentu i vládě republiky a celému světu, že si svobody ceníme více než životů, že jsme ji hodni. Že za ni dovedeme bojovat i zemřít. Věděli jsme, že svoboda se nedá vychytrčit, ani diplomaticky vyjednat a vypočítat, nýbrž že musí být vybojována bez ohledu na oběti.

Na Dukle se zrodil nový typ československého vojáka a velitele, v němž ožil nejlepší národní a bojové tradice husitské a legionářské.

Slib padlým

Teprve v bojích na Dukle jsme si plně uvědomili, jak těžké je dobýt zpět pohraničních hor, které jsou za Mnichova vydaly bez boje nepříteli. Při památce svých padlých druhů jsme se slavnostně zapísali, že už nikdy nedovolíme, aby se opakovala Mnichov, poroba, bída a ponižení, kterou na náš národ uvalil Mnichov a nacistická okupace. Slibili jsme si svaslovať navzájem, že Československá republika, jejíž svoboda byla zalita tak velkým množstvím sovětské a československé krve, musí energicky a navždy zúčtovat s Němci a Maďary, se zrádci i kolaboranty, kteří se za války přestřelili s Němci a za lidácký gróh zrazovali nejsvětější tradice svého národa.

Symbol nejvěrnějšího bratrství československé a sovětské armády

Sovětsí vojáci bojovali o Karpaty jako liv. Bojovali za Československo a za naši svobodu statečně a obětavě jako za svou vlastní zem, tak, jak československá jednotka v Sovětském svazu bojovala u Sokolova a za Kyjev. Splátili nám Českoslovanům věrnost za věrnost. Jejich hrđinství a oběti nesmějí být nikdy zapomenuty. Bez jejich heroismu a prolité krve bychom Karpaty neprobili. Bez jejich vítězství by náš svoboda nebyla. Splnili věrně slova maršála Kobylova, první v bitvě o Karpaty řekl: „Buď přejdeme Karpaty, nebo na nich zůstaneme mrtvi.“ Karpaty přešli — ale desetitisíce chrabrych sovětských vojáků v Karpatech padlo. Dukla tedy zůstane příkladem a symbolem nejvěrnějšího bratrství československé a sovětské armády, zpečetěného navždy společně prolitou krví.

Dik ostatním bojovníkům

Vzpomněl jsem nesmrtelných zásluh sovětských vojsk. Budíž vzpomenu to oceněno také úsilí a oběti volyňských Čechů, kteří tvořili většinu 1. československého armádního sboru a kteří nesli největší tíhu boje o Duklu. Bojovali statečně a mnohých na Dukle padlo. Probojovali si cestu do staré vlasti, kteří osvědčili věrnost a do ní se chtěli po válce vrátit.

Stejně tak je třeba ocenit pomoc civilního obyvatelstva na polské i na československé straně. Přípravy a

nástup k bojům o Duklu se děly na polském území, při čemž se našemu sboru dostalo od polského obyvatelstva nejlepší podpory a pomoci. Patří jim za to náš upřímný dík a vděčnost. Zejména statečný ukrajinský lid na československé straně hlásil se za nejsvícenějších podmínek v plnění bitvěvního ohně dobrovolně do československé armády a škýtal armádnímu sboru veškerou možnou podporu. Náš dík a uznání patří také slovenským partyzánům, s nimiž československé vedení navázalo styk a spoluprácovali už v bojích na Dukle.

Základní kámen pomníku

Dnes, po třech letech od vztýčení československé státní vlajky na Dukle, scházíme se zde, abychom položili základní kámen pomníku padlých hrdinů, kteří v boji za svobodu vlasti a národa položili na Dukle své životy.

Skládám se s hlubokou vděčností v srdci nad památkou a obětí padlých hrdinů a jménem Československé republiky i československé armády vzdávám jim věčnou slávu a čest. Necht pomník, který bude na tomto kameni postaven, hlásá národu i budoucím generacím, že naše svoboda, štěstí a život byl vykopen jejich krví a obětmi.

Síťme celistvost republiky a jednotu národa, mějme se na pozoru před Němci, zůstaňme věrní Sovětskému svazu, demokracii a idealismu, za něž naši velcí hrdinové bojovali a padli.

Po projevu přistoupil min. nář. obr. arm. gen. L. Svoboda k základnímu kameni a učinil poklep. Po něm zástupci zúčastňujících se států, ministerstev a korporací. Za Svaz Čechů z Volyně poklep učinil br. škt. Jaroslav Perný. (Sátní hymnou byla slavnost ukončena a účastníci se odebrali na voj. hřbitov těsně na hranicích, kde byly položeny věnce. Za SCV položil npor. Konst. Izrael věnec se stuhami v nář. barvách a nápisem: „Svým bratřím — hrdinům dukletským — Svaz Čechů z Volyně.“

Na hřbitově leží mnoho našich volyňských kamarádů. Vedle por. Víta Nejedlého — náš slavný krajan npor. Jiří Hrouda. Mezi hroby Slováků a zakarpatského Ukrajince hrob Volyňáka Reháka. Volyňská máma s uplakanými očima a kytičkou v ruce však marně hledá hrob svého syna. Se smutkem v očích, hlubokým jako bezdná propast, položila proto kytičku na hrob neznámého, bezejmenného vojína, snad rudarmějce. Máme, kytiče květin, kterou jste ozdobila hrob neznámého, který padl za naší svobodu, je symbolem veliké lásky všech matek světa k těm, kteří se nevrátili...

Padající listy podzimní skrývají stopy velké bitvy o hranice vlasti. Každý stáje na této zemi a vidíte před sebou řady křížů — zdá se vám, že slyšíte ozvěnu povědí: „Utočít! Utočít, dokud nebude dosaženo cíle!“

Kdo vylíčí velikost utrpení a smrt hrdinů našich osobovozacích bojů?

Překonávají nejtěžší překážky a nehlédě na oběti šel voják a nesl svo-

Svobodu vykopenou krví a obětmi posvětime prací a budovatelským úsilím. — Jako vy — i my věrní zůstaneme. — Škt. Jar. Perný pronášá heslo za Svaz Čechů z Volyně u základního kamene pomníku v Dukletském průsmyku 6. X. 1947.

bu do svého národa. Volyňští Češi, když krváceli v Dukletském průsmyku, šli s myšlenkou, že je to pro vlast! Nikoho nenapadlo říkat, že jdeme k hranicím slovenským — ale v srdci každého hořela touha dosáhnout československých hranic! Jestliže dnes se hledá řešení poměru mezi Čechy a Slováků, měla by se Dukla stát každému vodítkem a nepřehlédně hroby, které volají: „Buďte jednotni, jako jsme byli my!“ Těch 6.500 padlých našich bratří u Dukly nás zavazuje.

Na této posvátné půdě, prosáklé krví, má člověk divný pocit. Srovnává co bylo tehdy a co je dnes. Je skoro deprimován. Táže se sám sebe: vzhled se ten československý lid, bude jednotný a bude milovat svou vlast tak, jako jsme ji milovali a milujeme my?“

Volám proto z Dukletského průsmyku: Zanechte svárů, nedopusťte rozdělení, nedovolte, aby se Dukla stala jen heslem bez důrazů! Pohleďte na ten nepřehlédný kraj, posety hroby, které k vám volají hlasy padlých: „Buďte jednotni, mějte se rádi. Snažte dobré i zlé tak, jako my jsme svorně bojovali a umírali!“

Přítomné žurnalisty vodí po okoli účastník bojů — volyňský Čech. Míjíme stále hroby a kříže s nápisy i bez nápisů, půda rozrytá a tabulky: „Pozor, miny!“ Ukazuje a vypráví, jak

to bylo, kudy on šel, kde stálo jejich dělostřelectvo, kde byl těžce raněn — a to vše tak samozřejmě. Neslyšite chvátání a okřídlené fráze: „My jsme jim to... to já...“ no — zkrátka udělal jsem mou a zasloužil jsem se...!“ Nic takového. Jenom se nakonec omlouvá a jde navštívit hrob svého kamaráda. „Byl to dobrý hoch a dobrý kamarád,“ říká, „než zemřel, prosil mě, abych nezapomněl na jeho drahě na Volyni — a na Prahu!“

Praho, nezapomeně také Ty?

VL.

Náš zástupce v Praze, stýčný důstojník u MSP škt. J. Kozák a stýčný důstojník u MZ škt. J. Pokorný provádějí inspekci u stýčných důstojníků OKMZ v okresech a také u našich osídlených v pohraničí. Proto výše uvedení stýční důstojníci budou přítomni u svých úřadů jen v pondělí a úterý každého týdne (ve středu, čtvrtek, pátek a sobotu budou až do odvolání na služebních cestách).

Volyňští Češi, kteří nemají dosud reemigrační legitimaci, přihlásí se u škt. Kozáka, Praha II, Splápená 17. Příslušníci zš. zahr. arm. ze SSSR, kterým voj. šuk. „Zatec“ vydávala repatriační průkazy, mohou si tyto nechat ověřit a orazikovat na reemigrační také u škt. Kozáka.

Jak jsme si probojovali cestu do Československa

Jméno „Dukelský průsmyk“ jest na mapě pojmenováná přechod říšské silnice přes 503 m vysoký hřeben Karpat. Silnice přicházející od Přemyšlu a Jasla směrem od severu k jihu prochází městečkem Dukla a 15 km jižněji přechází přes středohorský hřbet celkem přímočarě — bez serpentín. Celý tento kraj jest členěn řadou rovnoběžných zalesněných hřbtů se značným relativním převýšením, které leží jako postupně vyšší a vyšší valy před vlastním průsmykem. Timto předpólím, od Krosna až k Dukelskému průsmyku, prošel voják 1. čs. arm. sboru v boji o každé údolí, hřeben, osadu, v boji v terénu plném úkladů a nástrah. Bojoval s neupřímým nepřítelem, který měl rozkaz udržet předhoří Karpat za každou cenu. Bojoval o každý krok, aby dosáhl Dukly, slavné a vítězné brány z Ukrajiny na území CSR.

V létě 1944 stál 1. čs. sbor v prostoru Černovice a prováděl cvičik nováčků. Podle původních dispoic se měl čs. sbor před zasazením ještě podrobti třinečelnému horskému cvičiku, avšak spád vojensko-politických událostí vyžadoval, aby se účastnil stůj co stůj organizované ofenzivní směrem na Prešov, k podpoře povstání na Slovensku.

Velitel 1. ukrajinské fronty maršál Koněv podřídil 1. čs. sbor veliteli 38. armády a nařídil přesun usilovným pochodem do prostoru východně Krosna tak, aby byl do 7. IX. 1944 1. čs. armádní sbor připraven k záahu. Dne 8. IX. ranním rokem prolamili divise Rudé armády nepřátelskou obranu v prostoru Krosna. Čs. sbor byl zasazen do průlomu a za svitání příštího dne dostal do čelného sledu. Od té chvíle přebírá iniciativu a největší tíhu boje na hlavním směru útočících jednotek. Dne 9. IX. dostavil se osobně velitel 1. ukrajinské fronty maršál Koněv na velit. sboru a dal sboru úkol útočit ve směru na Duklu. Tim začalo první údobí boji.

Před Duklou

Nepřítel kladi tuhy odpor, zasádl svéji jednotky a vedl silně protitůtky s úmyslem obnovit souvislost fronty a tak již v počátečních bojích se dostává nováčkům čs. sboru prvního krvavého křtu. Dne 10. IX. se zmocňuje 1. čs. brigáda druhého km, zatím co 3. čs. brigáda vede těžký boj o přístupy k městu Dukla. Nepřítel se rozhodl bránit tento prostor stůj co stůj a zasádl opět nové síly pěchoty a tanků. Během dne provedl čtyři protitůtky za podpory tanků a 1. čs. sbor byl nucen přejít do obrany.

Dne 16. IX. zlepšil 1. čs. sbor své postavení na pravém křídle a navázal styk s jednotkami 14. gardové divise a dne 20. IX. byl proveden všeobecný útok jižním směrem. Hlavní síly fronty útočily asi 20 km východně Dukly. Útok 1. čs. sboru byl zahájen

po třítřetihodinové dělostřelecké přípravě. V odpoledních hodinách se části sboru zmocnily města Dukly a navázaly dotyk s nepřátelským, předem připraveným postavením na svazích hřbetu, jižně města Dukly.

Následují další dny těžkých bojů o každou zďm, přeskupování síl, hledání slabin nepřítele, boje malých

řadý jednotky 1. čs. sboru dvě divise Rudé armády a jejich čelní sledy jsou vzdáleny od hranice republiky 3–4 km. Vesnici Barvinek probíhá státní silnice, směřující k jihu na Dukelský průsmyk. Silnice určuje všeobecný směr útoku a jest nejbližší spojnicí k naší vlasti. Všichni jsou připraveni proběhnout tuto vzdálenost

Hory, lesy a bezedné bláto — to byly podmínky, za kterých jen nadliděské úsilí těla a ducha každého jednotlivce mohlo vytvořit předpoklady pro úspěch a vítězství.

Přesun pěchoty do nových postavení na hranicích CSR v Dukelském průsmyku.

skupinek s úderý velkých celků. Nepřítel zasádl vše, aby udržel přístupy k Dukle. Každý výhodný terénní celek předem připravil k obraně. Ponechal dokonce i v našem týlu jednotlivce s radiovysiřači, kteří hlásili každý nás „pohyb a místa soustředění, na která byly v zápětí vystřeleny tuny dělostřelecké munice.

Tu velitel 38. armády nařizuje 1. čs. sboru, aby odkryl přístupy k Dukelskému průsmyku, postup ve směru západním.

Dne 26. IX. dostává 1. čs. sbor rozkaz k soustředění a k zaujetí vysočích posic k útoku na čáře osada Barvinek—Zindranova a odtud má útočiti opět v původním jižním směru. Obě osady leží v údolí pod Dukelským průsmykem, těsně pod státní hranicí CSR. Tim bylo skončeno první údobí bojů o Duklu. Dukelský průsmyk byl obažen a 1. čs. sbor nastupoval k útoku, aby překročil státní hranice a naplnil naděje podporobeného národa.

Boj o Dukelský průsmyk

V noci ze dne 27. na 28. IX. vystřili

jedním během. Přáním každého jest, aby byl „doma“ jedním z prvních. Cíl jest jasný a jediný — bojovat na vlastním území o konečné vítězství.

28. a 29. IX. vedly jednotky 1. čs. sboru intenzivní průzkum a připravovaly se k útoku. Příštího dne v 8 hodin ráno zahájilo dělostřelectvo 1. čs. sboru přípravu a v 9 hodin pěchota přešla k útoku s jedenácti tanky 1. čs. tankové brigády. Po těžkých bojích a v silné dělostřelecké a minometné palbě nepřítele se 1. čs. sbor zmocnil bezmennyých výšin 1. km východně jižního okraje osady Barvinek a automatici 1. čs. brigády dosáhli čs. hranic. Nepřítel zahájil protitůtky za podpory dělostřelectva a minometů a třetím protitůtkem zatlačil pěchotu 1. čs. sboru na severní svahy bezmennyých výšin.

V odpoledních hodinách se pěchota za podpory dělostřelectva znovu zmocnila bezmennyých výšin. Přes opětovné pokusy a velké úsilí se jí však nepodařilo dále postupit. Při každém pokusu o útok nepřítel spustil hustou kulometnou, minometnou a dělostřeleckou přehradu. Během dne vystřili

nepřítel na prostor 1. čs. sboru asi 5000 min a granátů. Těžké boje pokračovaly po celou noc.

Dne 1. X. provedl nepřátelský prapor za soustředěné minometné a dělostřelecké podpory protitok a donutil části 1. čs. brigády ustoupit na výchozí postavení. 1. čs. sbor však pokračoval v útoku a uťočil na pohraniční, dukelskou vyvýšeninu. Pěchota podporována tanky postoupila na svahy výšiny, avšak palbou protitankových děl nepřítel bylo šest tanků z celého počtu 8 uťočících zničeno nebo poškozeno a pěchota byla nucena za těžkých ztrát, v nepřátelské soustředěné palbě ustoupiti.

Vzhledem k tomu, že pravý soused 1. čs. sboru, 67. sbor překročil v prostoru výšiny „Studený vrch“ čs. státní hranici, rozhodl se velitel 38. armády zasaditi jednotky 1. čs. sboru v dosavadním pásmu činnosti 241. divise 67. sboru. Vystřídání bylo provedeno a k večeru zaujaly československé jednotky útočnou sestavu na čs. státní hranici v prostoru jižně a jihovýchodně Studeného vrchu. Měly za úkol uťočiti směrem Krajiná Porubka — Krajiná Bystrá — Nižní Komarník, prvních to vesnic na území CSR. 1. čs. brigáda zaujala vychozíse v lese severovýchodně Krajiná Porubka, 3. čs. brigáda nam lesních okrajích mezi Serbovem a Krajinou Porubkou.

Na území CSR

Po nepřetržitých těžkých bojích 3. a 4. X., v deštivém počasí a v rozhabené půdě, obklíčil 1. čs. sbor nepřítel bráničního pohraničního výšiny, pročistil okolní lesy a vyšel na jejich okraje severně osady Krajiná Porubka. Nepodařilo se mu však zmocniti se obchvatným manévrem Krajiné Porubky a postoupiti tak přes horu Soravinka na Krajinou Bystrou.

V 16 hod. 30 min. byly další útoky zastaveny rozkazem velitele 38. armády, který nařídil, aby 1. čs. sbor vystřídala jednotky Rudé armády a zaujal obranu opět na čáře Barvinke—Zindranova.

V noci ze 4. na 5. X. a během dne 5. X. byl proveden nový přesun a vystřídání obrany svým rozkazem dal obranné úkoly jednotkám. Dne 6. X. podala se československým jednotkám s velkým úsilím a díky bedlivému průzkumu překvapujícím útokem zdolati nepřítel bráničního Dukelský průsmyk a překročiti čs. státní hranici.

Brána do vlasti byla otevřena a vojska 1. čs. sboru, spolu s vojsky Rudé armády se probojovali na vlastní území — po těžkých, vyčerpávacích bojích s nepřitelem početně i technicky silnějším v terénu příznivém pro obranu. Mužstvo jednotek, hlavně pěchota, podalo maximální fyzic. výkony a prokázalo v neustálých, těžkých útočných bojích, střídaných častými a nočními přesuny, nezolomnou morální silu.

Životy a krev šesti tisíc bojovníků, velké oběti a nezměrná a nevylicitelná utrpení a strádání, jež bo-

Za Svaz Čechů z Volyně položil věnec k základnímu kameni pomníku v Dukelském průsmyku npor. (Konst. Izrael.

žům o Duklu předcházel, zůstanou nám i budoucím příkladem statečné a obětavé lásky k vlasti. Národ nikdy nezapomene příkladného vlast-

nectví padlých hrdinů u Dukly, vždy bude bděle strážiti a brániti jejich odkaz a zachová jim věčný dík a slávu. Pplk. Frant. Sedláček.

V první osvobozené slovenské vesnici

Ve vsi Vyšný Komarník chodí naši vojáci. Tu a tam lze uvidět občanský šat mstivého obyvatel. Tito se pomalu vracejí z lesů a vylézají z děr, kam je Němci zahnali z domů a později i ze sklepů, v nichž se sami kryli před naší palbou. Obcházejí spáleništi a začínají upravit své zničené a poškozené příbytky. Občas ještě ruší nepřátelská minometná a dělostřelecká palba. Lidé jsou stále ještě vylekáni a těžko je z nich dostat nějaké souvislé vyprávění. Všichni však září radostí a uspokojením, že nenávidění Němci jsou už od nich pryč a že jsme je osvodbili právě my, čs. vojáci.

Místní občan Jan Babej vypráví: „Zažili jsme tu s Němci pravé peklo. Vyžrali a vybrali nám vše, co jsme měli, chléb, obilí i dobytek. Máme jen ty koně a krávy, které jsme uchránili v lese. Zvláště zůřivě Němci loupili poslední den před ústupem. Mladé se musela skrývat, aby ji neodehnali s sebou. Stále nám nadávali a hrozili

zbraní. Bylo to k sešlčení. Rusů jsme se nijak nemohli dočkat. Kdo však popisá naši radost a překvapení, když v prvních dvou jezdcích, kteří do naší osady vstoupili, jsme poznali naše československé vojáky. Smáli jsme se a plakali radostí a štěstím. Konečně po pěti letech!

Nemohli jsme je bohužel ničím jiným uhostit než krajáčem mléka, který jim vynesla hospodyně, které se podařilo zachránit krávu v lese. Tak Němci vydrancovali naši osadu.“

Mladí chlapi ochotně prokazují vojákům různé služby a zvědavě se dotazují na různé maličkosti o naší armádě. Vzpomínám kamarádů, kteří obětovali své životy, aby oni mohli být osvobozeni, a tu mi jeden z mladíků, za nadšeného souhlasu ostatních praví: „Tak a teď je řada na nás, abychom vám pomohli i zaujali jejich místa ve vašich řadách.“

Václav Širc,
Veletice, okr. Zatec.

Odkaz Dukly

Hlas revoluce, 2. X. 1947:

Tato vzpomínka na boje v dukelském prostoru nemá být vojensko-historickým pojednáním tehdejších bojových událostí. Článek hledá odpověď na otázku, jaký je odkaz Dukly a jak je s tímto odkazem hospodařeno.

U Dukly se probíjalo vojska 1. šs. sboru v SSSR spolu s jednotkami sovětské armády 6. října 1944 po prvé zpět na československou půdu. Překročení hranic předcházelo dlouhý, únavný a neobyčejně krvavý boj, kterým byla vážně na čas podloměna úderná síla sboru. Boje, po vstupu našich jednotek na československé území, neztratily něčeho na své urputnosti. Jednotlivé kóty a trigonometry stávaly se cílem bojů celých divísi, jako tomu bylo v první světové válce ve Flandrech. Rozsáhlé lesy pohltily a ve svém šeru uzavřely celé sbory. Vojska zoufale zápolila s terénem, který se zdál být nepřekročitelným, v nekonečném, vše pohlcujícím karpatském blátě.

Boje u Dukly měly svou hrůznou zvláštnost v zarputilém zápolení proti muži, jež nebralo konce, ruvalo nervy a neúprosně stravovalo početní stavy jednotek, až z nich zbyly jen trosky. Napsal jsem si tehdy do deníku: Co vidím, je tiché hrdinství statečných, prostých lidí, plnicích v doměném nenáročnosti, nejtěžší úkoly.

V listopadu 1944 byly na úseku šs. sboru zvlášť urputné boje o bezjmennou kótu jižně Nřížního Komárku. Dělostřelecko sboru spolu se sovětskými dělostřeleckými oddíly zasypávalo zálesněnou kótu tunami železa a přece neměli obránci, přes těžké útráty, necouli. Naše jednotky záležly proti kóte i několikrát denně, za různých podmínek, avšak vždy marně. Němci vybíjeli na kóte naše prapory, jeden za druhým. Katastrofálně nízké stavy jednotek byly doplňovány ústojníky štábu sboru, polními četníky, spojky, telefonisty a obsluhami tanků, jen aby byl klíč k dalšímu postupu. V lesní zmlti nešťastné kóty se rvali a umírali nejlepší synové národa. To řešení není nadsázkou. Zkuste jít do útoku proti krutému nepříteli, který nezná slitování se zajatci, po druhé, po třetí téhož dne. Vratte se z nezdařeného útoku do východiska, zničení námahou a bojem muže proti muži, abyste přijali rozkaz k novému útoku!

Před německými kryty svádí se krátký, zuřivý boj. Rotmistr padá, raněn stíleou ze samopala k zemi a přímo na minu, která mu rve obě nohy. Hrstka mužů vrhá se vpřed, aby kryla odsun smrtelné raněného velitele. Nedaleko za bitevní čarou dodychává. Víte, jaké byly jeho zájmy ve chvíli, když mu život z čertových ran již unikal? Četl vědět, zda se naši na kóte udrželi a jestli jeho velitel, kapitán, živ a zdrav. Řádl, jak na to přistít jít. Četl žít, ale nikoliv jako mrtvák. Ptal se, zda bude do konce války opět boje

Vítězství bylo dosaženo za cenu velikých obětí a utrpení. Desítky tisíců bratří rudoarmějců a tisíce našich kamarádů - vol. Čechů, zakarpatských Ukrajinců a Slováků životy zaplatilo naše úspěchy. Za vyjimečně šťastného byl považován, kdo byl ležce raněn.
Volyňská dívka ošetřuje raněného.

schopen. Za několik minut poté nebyl již mezi živými.

Němci dobíjejí našeho raněného důstojníka. Nedaleko místa vraždy svíjí se v bolestech raněný vojín jeho jednotky. Nemá, než ruční granáty. Se zbytkem sil vrhá se mezi Němce, aby je vzal všechny a sebou na své nevěst.

Jednotka znovu útočí. Dvojice vojínů postupuje přískoky od stromu ke stromu. Jeden z obou jde touto křivou cestou již po šesté, co se dostal s jednotkou na kótu. Bezkrvné rty se chvějí, oči jsou naplněny neklidem a úzkostí. Dvojice se zastavila. „Příteli“, povídá tentě blbě, „já se bojím. Je mi teprve třidvacet let. Matka na mne čeká...“

Za chvíli povídá: „Nedá se nic dělat. Mezi námi a jimi jsou Němci. Karle, pojíme.“ Oba vyrázili vpřed, zpět se vrátil jen jeden, Karel. Toho druhého našli na kóte mezi padlými. Zruhlými prsty svíral hrdlo Němce.

Odkaz Dukly je nepsaný. Posílají ho národu mrtví z dukelských kopců i dolin. Je jich dlouhá, bolestně dlouhá řada. Všichni chtěli žít a přece žádný z nich necouli, i když se před nim rozvěřilo peklo. U Dukly bojovali lidé, zatíženi chybami, slabostmi a tužbami nám všem společnými, avšak vzácné jednotní, pokud šlo o představu vlasti a národa. Ti malí, prostí lidé byli dojemně zajedno v tom, že bojují o velkou věc a že vlastní oběť je nepatrná ve srovnání se štěstím, které svou obětí vykupují pro miliony dobrých lidí.

Za svou oběť dukelských mrtvů žádají, aby národ na ně nezapomněl. Aby čestí otcové a české matky vzpomněli všech těch Jendů, Jurajů, Frantů a Josefů, kteří spí svůj věčný spánek na Dukle. Aby každý český člověk svým životem dokázal, že jeho splobočnané padli na Dukle nadarmo.

Mrtví od Dukly chtějí národu říci, že boje za jeho svobodu a nezávislost nelze vyhrát chytřáctvím, nemožným vyčkáváním v bezpečném ústraní. Jen plně nasazení vlastní osobnosti v boj, bez zřetele na cenu, kterou při tom bude třeba platit, může zajistit vítězství.

Je truchlivě pozorovat, jak nepatrný je obrodný vliv krásných válečných vzorů občanských čtosti na mirovou výchovu občana, zejména mládeže. Zdá se, že v nás není dosti opravdové ochoty přiznat se oddané k odkazu velikých postav našich prostých bývalých splobočnanů. Jako bychom si té pieti k našim mrtvým blá, nbo jim jí dokonce nepřáli. A přece, bez tradice, bez hluboké sítě k ideálům, pro které žili a za které umírali všichni tito naši hrdinové, nebude lepšího, mravnějšího života.

Z fečnických tribun bylo na adresu národních hrdinů a mučedníků proneseno již mnoho řečí naplněných často bombastem, planými frázemi a pathosem. Prázdnoú řečí se však neuctívají hrdinové, ani se tak nepřapuce pro lepší zítřek národa. Jděte a zjišťujte odpovědi na otázky, kterými se ptají mrtví od Dukly, jak s jejich odkazem je hospodařeno. Jen spravedlivými činy a obětavou prací bude splněn odkaz mrtvých a zajištěno štěstí národa a jeho vlasti. Brig. generál A. Ressel

Posvátná páda od hranic vlasti, zbrocená krví nejstarších a nejvěrnějších synů a dcer, byla pietně chráněna a po vítězném boji uložena v Památníku osvobození v Praze.

Volyňská mládež odpověděla

Ve čtvrtek 25. září konala se slavnostní schůze ONV a MNV v Zatečném divadle spojená s podpisováním slavnostních adres SSSR k 30. výročí velké Říjnové revoluce. Na podnik, který byl zasazen v důstojný a slavnostní rámeček, vystoupila volyňská mládež v Zateči po prvé v tomto měřítku před veřejností a zazpívala dvě z kytičky písní našich velkých bratří.

Reknete: na tom přece není nic zvláštního, tak proč vzpomínat vystoupení mládeže s okazalostí? Nemáte pravdu.

V roce 1945, kdy se rodilo pohraničí, přišli „Svobodovci“ do Zateče. Tak se jim totiž tenkrát říkalo. Mnohý si přihnál polivčičku, zapomínaje, že jsou to bratři bojem a útrapami umavení, s velkými starostmi. Začínali přec znovu a každý začátek je těžký, další, větší a srdce drásající starost byla o rodiny!

Nu a tak na jejich účet se stalo mnoho nepřítelů, které jim v 90% skutečně pachatelé přičítali. To neznamenal, že čelí mnohým o vojákům, který šel polem, vojenským řádem pouštěm, že nám přišli sami andělé.

Starší a invalidní pak byli propuštěni a poznenáhlu usidlováni. Nervy těchto trpících byly vybičovány do krajnosti a zase slabá vůle lóská v několika málo případech vybočila z

koléjí. To vám bylo řeči! To bylo chyb! Doba předsízení nedala se přesně stanovit, tak čekali Volyňští v netrpělivosti na svoje a mnohý klepal na mysl.

Kdo ví a zná odloučení od rodiny, potvrdí, jak takové čekání bez konce bolí.

Konečně, když repatriace krajanů z Volyně nabývala určitých forem, přišli „proroci“ — dávám zmyslně do uvozovek — kteří tvrdili, že náš společenec nedovolí, aby Volyňští byli usidleni v jednom kompaktním celku, že jsou to lidé nespolehliví, hlavně po stránce politické, konservativních názorů, ba ti, kteří měli zájem udržeti pro sebe okupované statky a majetky, bill na poplach: „jen ne s nimi dohromady“, roztrhání je do krajů!

Zkrátka, hledala se záminka a také našla a Volyňští byli usazováni ne v celku, ale tak, jak vůle si vyzádal.

Nechci zde opominouti, že nemohly být ponechány do doby reemigrace plochy zemědělské půdy neobdělané, statky bez dozoru, tak řečeno osudil! Byla to trochu dlouhá doba návratu. Volyňští ukázněné tyto skutečnosti uznali, nerebelovali, nepořádali protestní meetingy, tábory, nenosili tabule: dejte nám, musíte nám dát. Nikdo neviděl Volyňské také škem-

rat, prosit, nebo ponížené nastavovat ruce o almužnu.

Zde složili zkušku zralosti z občanských ctností ti, kteří prošli trnovou cestu návratu.

To je jedna věc, kterou jim mnohý náš neukázněný občan málo závidí. Nosili při svých slavnostech hesla, která byla jiného rázu, hlásala velkou lásku k vlasti. Za presidentem Benešem, Se Svobodou za svobodu, a vyslovovala přání pro přátelství a trvalou družbu mezi námi a národy SSSR.

Ted jsem u konce. Hodili-li někdo bítém na Volyňských, dnes je nemusí chodit očistit. Očistila je jejich mládež, která dokázala, jak hřeivě jsou vzpomínky na dobu, kterou prošla na své rodné Volyni; zde promívlila dětská duše bez falše, která klamu nezná, a vyzpívala vyznání lásky k těm, kteří jim byli ve společeném svazku, životě i smrti spolumobčany a bratry, a to jsou synové velké republiky sovětů.

Zde se mohou hanbit ti, kteří dávají známky na vysvědčení z vlastenectví, ač Volyňské dohromady neznali.

Stejně boiostné a odsouzenlhočné jsou pokusy těch, kterým jest Svaz volyňských Cechů a jeho dnešní představitel solí v očích a pokoušejí se obtáváním činovníkům podkopávat pídu pod nohama. Jednou jsou to náboženské nestrovnalosti, prý určitý náboženský směr nesouhlasí s představiteli, pak zase listí hodnostáři jsou proti osobám, a takové zprávy, kterým vojenská mluva říká „žumpa“, se rodí dnes a denně.

Činovníci Svazu nepotřebují, aby jim dělal těžko z mimostojících osob advokát, ale nesmí být nikomu bráněno, kdo dovede posoudit kus vykonané práce, aby pronesl svůj spravedlivý úsudek. Volyňští budou dlouho ještě svůj Svaz potřebovatí, již právě pro svoje rozšíření, kde zájmová složka jest největším jejich pořítkem. A plati-li fínde naše sokolské „Četek vše, jednotlivec nic“, musí ve volyňském bratrstvu platiti dvojnásob.

Snad si někdo řekne, proč o tom píšete, to bude nějaká vábnická politická, neb někdo chce přijít zase k plné mise. Zde mohu jediné říci, ani jedno, ani druhé. Nejsm z řad Volyňských, neptal jsem se jednoho bratra neb sestry, jakého jest politického nazírání, ač mám hodně přátel v řadách Volyňských. Volyňským jsem zavázán přátelstvem a díkem, neb byli to jejich rodice, dědové i báby, kteří nás a prvé světové váice 1915 na Volyni přijali jako své syny, a v dobrém vzpomínám jedné matky, která při našem odchodu me se slzami v očích vyzpovívala: „Pozdravujte tam vaši maminku v Cechách ode mne; mám také syny v ruské armádě!“ Ta slova hlídala, to byla vlastenecká slova prosté ženy. Zde se mohou tedy všichni ti, kteří hloubilí podkop, zamyslet, a jestě pak mnohý uzná, jak bylo Volyňským ublíženo, i když dnes bolest přebolala a jest zapomenuta. —ner.

Čs. učitelé ze zahraničí po druhé v Žatci

Takřka 100 zahraničních učitelů sjelo se do Žatce, aby se připravili na nostrifikaci svých zahraničních diplomů. Na pozvání organizátora kursu píle volyňských Čechů zúčastnil jsem se také přednášek. Byla právě přednáška o nových směrech vyučovacích. Všichni učitelé a učitelky, které předvádějí, byli naprosto soustředění, činili si poznámky, aby pak v dobách volna ze p. inspektorovi. Viděl jsem, kým na slovo vzatým, velmi na kurstestech záleží. Pokud se účastníků kursu týče, jsou z různých končin Evropy. Jsou mladí i staří, větrem a bouřemi v bojích o národní věc v cizině ošlehaní, kteří by se neměli učit, ale od

nich bychom měli přijímat a učit se my sami. Spatřil jsem tam starého známého pracovníka pro českou věc na Volyni pana učitele Ficka, který vychoval české věci na Volyni řadu nachylených pracovníků. Dále byli mezi nimi volyňští učitelé mně známí ze zájezdů: Dvořák, Masopust, Štěpánek, Pichrt, Liška a j. Z bývalých jugoslávských průkopníků poznal jsem bývalé inspektory českého školství Sialovulba Čapka a Petra Čenka, kteří v roce 1936 stáli na prvních výspátech našeho zahraničního školství v savské banovině.

Učitelé jsou všichni ukáznění a vedoucí kursu jsou s nimi nesmírně spokojeni a obdivují jejich snahu peč

se vžít do nových poměrů a nesmírnou pílí, kterou všichni projevují ve snaze osvojit si potřebné vědomosti. Kurstesté také oceňují péči ministerstva školství, které pořádá v Žatci již druhý kurs.

Přijeme všem, aby po počátečních obtížích, které se postavili v cestu, popčili tito zahraniční pionýři hřejivě teplo domova, po kterém v ní nedo-márně toužili a kterého se jim hovořilo sťásti. Buďte mezi námi, bratři a sestry; šťastni. My, kteří vás známe, si vás vážíme pro lásku a obětí, které jste po léta pro vlast a rodný jazyk přinášeli a věříme, že vlast a národ tuto skutečnost ocení a docení.

J. Dušek.

Volyňští učitelé v Žatci aneb: „Můj dojem ze Žatce“

V minulých dnech se končil v Žatci druhý kurs pro volyňské učitelé repatrianty. Kurs měl poslouchače seznámit s osnovou učiva na školách národních. Volyňští učitelé sledovali celý průběh kursu s velkou pílí a s příkladnou svědomitostí.

Byli to oni, kteří před lety stáli vždy po boku Čechů a Slováků, vědomi si své národní povinnosti. Dálek od své vlasti slyšeli její volání, její hlas a hrdě se stávali v řady bojovníků za lepší a spravedlivější sociální řád. Hrdě bojovali a hrdě se vraceli do své velké vlasti, aby vy-měnili pušku za černý pluh v jiné brázdě či za pero. Země je přijala a národ je vítal. Jejich srdečný poměr k pracujícímu člověku se jeví v jejich tvářích a jejich rozkvetlé oči hledají nové přátele — a našli je. Byli to žatečtí repatrianti. Jejich slova se odrážejí v stříbrném vzpomínku a Volyňští věděné na ně budou vzpomínat. Často je vzpomínka zanesou do bílé ulice města — do kraje — kde se rodí almadinový květ zeleného zlata.

Krásně nám o tom napsala mladá učitelka repatriantka Ritta Daniluková ve své úvaze Můj dojem ze Žatce. „Modravá oblaka šla z polí přes město a odnesla s sebou čas. Loučím se se Vaším městem, s krajem lemovaným smaragdovými copy zeleného zlata, abychom se rozlili za svou vyptčenou životní práci, abychom jednou rozsávali ideály humanitní do srdcí těch, jejich nám budou svěření. V duchu tiskneme ruce těm kolegům, kteří nám přednášovali v přípravě kursu pro nás mladé, rodiče se nové pedagogy. Vám patří náš dík! Vy jste byli pro nás tou malou bílou cestičkou, na níž jsme se učili poznávat překrásný květ českého slova. Vám bude patřiti naše stříbrná vzpomínka, se kterou bude spjato naše krásné poznání.“

Taková slova napsala mladá učitelka Ritta Daniluková, slova o po-

znání duší žateckých učitelů volyňskými. Loučí se s městem vroubeným řekou šumící Ohře: „V závoji myšlenek budeme sestupovat po kamenných schodech města — slunce Hustů, kde století spí zenulá. V myšlenkách se budeme procházeti podloubím, okolo gotického domu se sousošm Božské trojice. Opět nám zazní píseň znuž ze staré zvonice děkanšského chrámu, nesoucí pokoj, mír a požehnaní v kraj ve své písni. Opět uslyšíme tep práce tovar-ního kola staré šroubárny, které vy-sířidá bělostná vzpomínka jak směžná homole žateckého cukru ze starého cukrovaru, kdy naše vzpomínky usednou na stříbrný stožár plující zasměné lodi v nekonečný oceán. Ta loď, až otočí se kol pólu a mysem Dobré naděje propluje, aby zakotvila daleko — daleko u bělostného břehu — tam černý jeřáb skloní svá rama-ne k ve kovové, namodralé třeptičce se schránce žateckého chmele. Takový je Žatec a jeho kraj. Je známý v celém světě. Tak jsem ho poznala a tak také já na něho budu vzpomínat.“

Taková slova vyšla z pera této vo-

lyňské učitelky repatriantky, krásná, sbližující a srdečně hřejivá. Poslední řádky končí svou vzpomínku podz-vem všem žateckým učitelům, kteří s láskou a péčí přednášali těm učeb-la i ona.

„A oči děti až rozkvetou ve škole před našimi čely, pak budeme jim vyprávěti pohádku — bude to příběh skutečný. Bude to prožitá pohádka v kraji práce, kde oráč zpívá o lepším dni a o lásce člověka. Tak se loučíme my volyňští učitelé repatrianti s Vaším městem, s Vaším krajem a s Vámi se všemi. Vám všem za Vaši lásku k nám tiskneme ruce díky! Ne-loučíme se s Vámi jako ti, kteří na rozcestí života si dávají s Bohem — ne s Bohem — ale na shledanou!“

Na rozcestí práce a života se sešli lidé — učitelé — a rozuměli si. Žatečtí učitelé s volyňskými.

I my se loučíme s volyňskými učitelé a také s Vámi mladá učitelko Ritta Daniluková.

I my si přejeme, aby slovo se stalo skutkem: „ne s Bohem, ale na shledanou!“

Fs.

Proč si zavazují volyňští Češi?

Nejmutnějším zjevem, provázejícím volyňskou reemigraci, jsou sebevraždy. Patnáct volyňských Čechů hledalo východisko z těžkého existenčního boje sebevraždou. Zaznamenáváme dva poslední případy: Dvacetistiletý Jan Novotný z Kacelova, okres Lito-myšl sloužil v Rudé armádě od roku 1941 do konce války. Byl tříkrát ra-něn a vyšel z boje jako invalida. — V Kacelově žil na usedlosti čp. 98 se svou starou matkou, ženou a třinácti letým dítětem. Práce na usedlosti byla pro invalidu dvojnásobně těžká. Byla proto zadal, aby mu byly přidě-leny koně. Jeho žádosti nebylo vyhověno. Prosil o sociální půjčku. Bezvý-sledně. Zoral pole a chystal se je osit. Zadal o obilí pro osev. Odmítl ho. Po

katastrofálním suchu neměl krmivo pro svých šest krav. Zadal o povolení, aby směl odprodat 1—2 krávy. Nevyhověli mu! 18. t. m. spáchal sebevraždu na usedlosti, kde byl národním správcem. — 23. září t. r. otrávil se v Německé Libině, okres Šumperk, vdova po zahraničním vojáku, volyň-ském Čechu A. Schovánková. Bydla u svého bratra. Čtyři měsíce čekala na vyřízení své žádosti o příděl domku čp. 146 v Německé Libině. Ač-kořiv měla doporučení stýchného di-stojníka, nedostala na svou žádost od-pověď. A když jí nakonec někdo ukradl poslední peníze, tu si nebohá žena zoufala. Je třeba k těmto dvěma případům komentář?

-ek.

Staré úkoly jen v nových poměrech, staří a noví lidé

Jaké jsou to úkoly? Především být řádnými Čechy a řádnými vyloučenými — ubíhá si možnost existence. My vyloučení Čechi byli jsme zvláštní skupinkou na Volyni a jsme jí zatím i zde. Bohdá vbrzku splyneme se svým národním celkem, a je záhodno, aby chom se do něho větili jako opravdu dobrá součástka. Všichni uváděmli Volyňaci a jejich přátelé snáz se v tom směru pracovat. Mezi nimi na předním místě je redaktor a jednatel SCV Jaroslav Chudoba. Je to nový a mladý pracovník, osvědčil se opravdu pěkně, ale je záhodno, aby se trochu

prohloubil. Kdo něco dělá, každý dělá chyby, ale je třeba, aby se snažil je poznat a napravit a stále se zlepšovat. Na nějaké to upozornění, které nepatří ani jemu, ohání se tak módním dnes žlágrez: „Nové úkoly, noví lidé.“ Proč? Vedou-li a jsou-li schopni staří věst naše věci dobře, at je vedou, ale je třeba snažit se získávat nové opravdu dobré pracovníky, kteří by mohli vystupit staré a pokud toho není třeba, aby jim v práci pomohli skutkem a pochopením. Předseda ústředí České matice školské na Volyni p. Vladimír Mesner snažil se odchovat v Rostislavu Chudobovi dobrého volynského redaktora. Není jim, ale v tom směru pracuje Jaroslav Chudoba. Vladimír Libovický, mladý a známý náš pracovník na poli kulturním navozoval ještě na Volyni na práci našeho výboru značného volynského předáka Antonína Perného. Ještě před 15 lety měl snahu převzít mezi Volyňskými umění, odchovat mu umělce a je věren svým ideálům podnes. Pan Jindřich Dušek zajížděl na Volyn před r. 1939 a má o Volyňské zájem podnes. Josef Foltík, Jiří Řebl, Rostislav Vlk, sta-

říčky Alexandr Khol, starý pan Kazda a dnes jeho syn Josef a jini a jini pracovali pro volynských celek na Volyni, pracují pro něj i dne. Pan škrát Jaroslav Kozák se na Volyni v našem spolkovém životě neangažoval, dnes vykonal pro nás celek tolik, jako snad nikdo z Volyňských. Jako dobrí a rozumní pracovníci byli známí na Volyni mladý Antonín Solar a Hrnčíř z Mirohostě. Hrnčíř je na Litoměřicku, Solar u Zátce. Proč není mezi pracovníky v ústředí? Je třeba pracovníky vyhledávat a stmelovat. Je záhodno, aby naše mizami staršími byl větší zájem o mládež a je dávno známou věcí, že mládež si vřidky myslí, že má mo rozum, podceňuje starší a často se nechá zlákat pohebníky a popochováno na sešti. Je jednak také známo, že je možný i pěkný soulad mezi starými a mladými. Mladí mají elán, chuť do práce, staří vytrvalost a zkušenosti. Mladí, kde můžete, zastáňte starší, ale nesnažte se je odstrkat a podceňovat. Mnohdy vám bude dobrá jejich rada, ba i pomoc, nestačte vždy na vše.

Marie Lešnerová.

Výzva k reemigrantům

Ve snaze zajistit dobrou a trvalou existenci krajanům především do OSR ze zahraničí, oddíl osidlovací úřad a fond národní obnovy v Praze některé vhodné podniky, konfiskované podle dekretu č. 108-45 Sb vyhradit pro zaměstnanecká výrobní družstva, která by byla utvořena bud výhradně z reemigrantů neb za jejich spoluúčasti.

Jde o tyto podniky: výroba cukrovinek a čokolád, ovocných a zeleninových konserv, trvanlivé pečivo, uzenin, křátek a vřivek, kožený zboží, umělých květin, gumového zboží, plateného a stávkového zboží, pryžkářského zboží, kůžedělnického zboží, izolčních trub, potahových, dekorálních a záclonových záclon, punčoch, rukavic a jemného koženého zboží, obuvi, cíhel, dřevoprůmyslového zboží, cementového zboží a umělého kamene, šamotových kamen a sporáků, válečků a sablon, chemických, kosmetických a farmaceutických výrobků, barev, ultramatrního a laků, grafických a fotografických výrobků, voskového zboží, svíček, mýdla a krystalové sody, kartáčů a štětů, nábytku, pian, čalounického zboží, plnicích per a psacích potřeb z umělých hmot, loží a bicíků, módního zboží, ozdobného skleněného zboží a ozdob na vánoční stromky, zrcadel a brusína, chemické barviny, čistírny a prádelny, konfekce, továrny na kůže, kamenolomy, porcelánové manufaktury, tesářství, stavební družstva.

V úvodu přicházejí výlučné reemigrantů, kteří mohou prokázat, že v tom kterém oboru v zahraničí pracovali a jsou dobrými odborníky. Zájemci nechtí si podati v nejkratší době přihlášku u osidlovacího úřadu a fondu národní obnovy v Praze, oddíl IV-4 (družstevní referát), v níž uvedou jméno, den, měsíc a rok narození, počet rodinných příslušníků, kteří sdílí se žadatelem společnou domácnost, obor, ve kterém hodlají pracovat a jsou odborníky, v jaké funkci v tomto oboru působili a nyníšší adresu. Zároveň je třeba oznámit, zda potřebují v sídle družstva rodinný byt.

Méně plané kritiky a více plodné práce

V poslední době se mezi našimi lidmi snad záměrně rozšiřují řeči, že týdeník „Věrná stráž“ je nutno pozměnit, doplnit a povznést, že pry to v redakci „neklapne“ a podobně.

Nesouhlasím s těmito výroky, kritiku, ba častokrát i s ponižováním tohoto máloho, ale účelného a hlavně našeho časopisu, na který jsme se dik iniciativě některých schopnějších našich lidí zmohl. „Věrná stráž“ uveřejňuje pro své odběratele — většinou prostý pracující lid — přístupný a srozumitelný materiál. Není myslitelné, aby se s těmi finančními prostředky, kterými disponujeme a s malým počtem lidí, kteří časopisu věnují své příspěvky, dalo dělat víc, nežli se dnes dělá. Dle mého názoru týdeník „Věrná stráž“ v dnešní době a v dnešních poměrech plní svůj úkol dobře. Lidé, kteří jej založili a bez zbytečných řečí a debat vydávají, nehledie na časťou nemístnou kritiku, zasluhující jen plně naši podpory a vděčnosti.

Nejdůležitějším úkolem časopisu je, aby naši lidé byli řádně a včas informováni o finančně-hospodářských záležitostech, osidlování, umísťování, o sociální péči a jiných problémech našich lidí po reemigraci do vlasti. Po tak ohromném přesunu lidstva, jakým byla reemigrace vol. Čechů, bylo nutno pro lidi, kteří přišli do nového prostředí a do nových poměrů, vydati časopis, který by těmto pomáhal a radil při zdořování různých potřeb a řádně je o jejich záležitostech informoval. Tento

úkol „Věrná stráž“ plní a bude plnit dobře až do času, než se naši krajané řádně osídli a umístí, než se vřiji do nového prostředí a než se jejich zájmy ztotožní se zájmy místního obyvatelstva. Tenkrát již budou hledat informace a potřebné zprávy všude tam, kde je získávají ostatní občané. Pak budeme na náš týdeník za vykonanou práci jen s vděčností vzpomínat.

Redakce našeho týdeníku si prozatím vědte dobře i po stránce hospodářsko-finanční, dik administraci, která se čini a vykonala již mnoho, což se dá usuzovat podle skutečnosti, že jiné podobné časopisy vedou obvyčejně hospodářství pasivně. Tak ku příkladu časopis československého zahraničního ústavu „Československý svět“, jenž hospodářsky nevhledě k tomu, že jej vydávají lidé povolnější, jakých my dnes nemáme a v dohledné době snad ani mít nebudeme. „Věrná stráž“ hospodářsky aktivně a že uveřejňováním materiálem našim lidem vyhovuje, lze soudit z toho, že za celou dobu jejího vydávání nedošla od čtenářů žádná stížnost a na dotazy redakce, co by si čtenáři přáli v časopise změnit nebo jinak doplnit, bylo jen několik málo návrhů.

A proto — kamarádi — bylo by lépe, abychom se s tímto plané kritiky všichni činně zúčastnili rozřešení a zlepšení časopisu dodáváním materiálu a získáváním nových odběratelů a tím pomohli našim vydavatelům v jejich těžké práci. Škrát Kozák.

VOLYNŠKÝ ZPRAVODAJ

Zprávy svazu

Předseda osídlovacího výboru UNS poslanec Dr Bedřich Steiner, zahr. voják ze SSSR a přítel volyn. Čechů bude přednášet 19. října t. r. v 10 hod. Na střelnici v Zatici o otázkách týkajících se výhradně volynských Čechů. Svaz Čechů z Volyně vybízí vol. Čechy, aby se ve vlastním zájmu dostavili v hojném počtu. Posl. Dr Steiner bude také odpovídat na všechny dotazy.

Sociální výpomoci a zápujčky. Na základě výnosu ministerstva vnitra ze dne 27. III. 1947 čj. B-2519-21/3-47.11/2 a podle směrnic vydaných ministerstvem sociální péče vyplácejí okresní národní výbory reemigrantům sociální výpomoci a poskytují sociální a produktivní zápujčky. Nárok na sociální výpomoc ve výši 500 Kčs pro svobodného, 1.000 Kčs pro ženatého a po 200 Kčs na každé nezaopatřené dítě mají reemigranti, kteří se octnou v okamžitě finanční tísní a nemožou si opatřit nejnětější životní potřeby jako byt, stravu, ošacení a pod. — Sociální zápujčky od 2.000—5.000 jsou poskytovány reemigrantům, pokud nemají příjmy nebo takového příjmu, kterým by jim postačoval na nutnou výživu.

Výživu. — Produktivní zápujčky slouží k založení a řádnému vybavení výrobního podniku, k opatření surovin a pod. Do výše 20.000 Kčs jsou bezúročně. — Upozorňujeme vol. Čechy na tyto možnosti a doporučujeme jejich využití, především ve formě sociálních výpomocí. Tiskopisy žádostí zašleme na požádání.

Záloha za složené ruble a rekompensace za majetek na Volyni

Svaz Čechů z Volyně požádal ministerstvo sociální péče, aby

1. byly proplaceny zálohy po 3 Kčs za Rb na kvitance F-ma 12 v šem reemigrantům z Volyně;
2. byly proplaceny zálohy na kvitance F-ma 12 do výše 5 Kčs za Rb socio. slabším vol. Čechům a aby na kvitance F-ma 13 byly vyplaceny zálohy ve výši 3 Kčs za Rb;
3. byl stanoven přepočítací kurs rublů za Kčs;
4. bylo stanoveno, v jaké formě bude dána náhrada za zanechaný majetek.

Odpověď ministerstva soc. péče zní:

Ve výše uvedené záležitosti k Vašemu příspěvu ze dne 17. září 1947, čj. 3145-vl. 1947 sděluje toto:

1. Ministerstvo sociální péče musí trvat na zásadě, že zálohy na kvi-

tance vzoru 12 se poskytují jen hlavně rodinám, které se přistěhovaly v roce 1947, těm, kteří se přistěhovali dříve, jen v případě sociální potřeby. Podotýkáme však, že žádosti v tom směru posuzujeme velmi blahobylně, tudíž je jisté, že žádostem zemědělců postižených neúrodou bude vyhověno.

2. Ministerstvo sociální péče nemůže zálohu na kvitance vzoru 12 zvýšit a na kvitance vzoru 13 poskytovat pro nedostatek úhrady i když chápe, že přistěhovalí z Volyně jsou odkázáni na pomoc jednak v důsledku neúrody, jednak v důsledku toho, že zakládání nových existencí a nových domovů vyžaduje zvláštních nákladů. Upozorňujeme však na námi vydané směrnice pro poskytování sociálních výpomocí a sociálních a produktivních zápujček přistěhovalcům z rozpočtového úvěru ministerstva sociální péče. Podle těchto směrnic mohou přistěhovalci obdržeti sociální a produktivní zápujčky na svoje budoucí nároky na náhradu majetku zanechaného v cizině. Jsme toho názoru, že způsobem upraveným těmito směrnici lze přistěhovalcům z Volyně dostatečně pomoci v jejich sociální situaci.

3. Přepočítací kurs rublů složených přistěhovalci z SSSR, anebo rublů, kterými je určena hodnota majetku zanechaného v SSSR, bude stanoven meziústátní dohodou mezi CSR a SSSR. Před touto dohodou nelze totiž tento přepočítací kurs určit.

4. Z celkové struktury předpisů o přidělování zkoniskovaného nepříslušného majetku at zemědělského at nezemědělského lze zjistit, že tyto majetky se přidělují za přidělovací cenu, t. j. oproti hotovému zaplacení. Proto je již jisté, že náhrada, která bude poskytována přistěhovalcům z Volyně za jejich tam zanechaný majetek, nebude poskytována ve formě přidělování náhradního majetku v Československu, nýbrž jiným způsobem.

Ministerstvo sociální péče má velký zájem na tom, aby přistěhovalci z Volyně skutečně zakotvili v novém prostředí a má upřímnou snahu, aby v mezích možnosti svou pomoci přispělo k dosažení tohoto cíle.

Léčebná péče o reemigranty

Svaz Čechů z Volyně požádal ministerstvo zdravotnictví o zaslání poukázek k bezplatnému léčení pro reemigranty podle výnosu téhož ministerstva č. I-1-10.610-1947.

Naší žádosti nebylo vyhověno, ale

v odpovědi jsou důležité informace a proto ji uveřejňujeme:

Ministerstvo zdravotnictví na Váš dopis ze 13. 9. 1947 č. 3134-vl. 1947 sděluje, že o bezplatnou léčebnou péči o reemigranty jest postaráno podle vládního usnesení z 28. května 1946. Touto zdravotní péčí byla rozšířena a upravena výnosem zd. ministerstva č. I-1-10.610-47, doplněkem výnosu z 11. října 1946 a platí do 31. prosince 1948.

Všechna poučení o postupu při vyhledávání lékařské a jiné léčebné pomoci byla shrnuta do směrnice, které má na skladě st. tiskárna pod č. skl. 736-S. Směrnice, jako i veškeré potřebné tiskopisy byly st. tiskárnou zoselány všem okresním národním výborům. Okresní národní výbor v Zatici potvrdil jejich příjem dne 20. 8. 1947 přípisem č. H-Re-115, jest tedy jisté, že směrnice i poukázky k lékařům, jako i ostatní tiskopisy okresního národního výboru došly a není-li podle nich postupováno, doporučuje Vám ministerstvo zdravotnictví, abyste jednali přímo s okresním národním výborem v Zatici. Vaši žádosti o zaslání poukázek k lékařům a receptových bloků není možné vyhovět, poněvadž způsob Vámi navrhovaný zapříčinil by značné administrativní potíže, zvláště při likvidaci účtů. Vřele Vám doporučujeme, abyste svým členům posloužili přesnými informacemi, které jsou ve směrniciho obšírně podány a poukáží je, že poukázka k lékařům mohou obdržeti u svých místních národních výborů, nikoliv, jak Vy uvádíte, u úředních lékařů při okresních národních výborech, u nichž jest nutné vyřizovati pouze další řízení, jako povolení nebo doporučení mimořádných výkonů, zubních výkonů a pod.

Ministerstvo zdravotnictví rozhoduje pak o lázeňské léčbě, náhradě chrupu a ostatních věcných nákladných léčebných postupech.

Poznámka redakce. Směrnice pro provádění zdravotní péče o reemigranty byly uveřejněny v plném znění v čís. 29—30 Věrné stráž ze dne 25. 7. 1947 str. 11.

Za účelem doplnění seznamu vol. Čechů, kteří budou osvobozeni od placení daní, žádáme, aby se přihlásili li vol. Češi — zahr. vojáci, kteří se nevrátili v r. 1945 na Volyn a nebyli příslušníky zvl. voj. skup. „Zatec“, ale sloužili u jiných voj. útvarů. V hlášení uveďte: Jméno a příjmení, voj. hodnost, rok a místo narození, bydliště na Volyni, povolání a nyníjší bydliště v ČR.

Dosídíte obec Antonovku (dříve Zebráky). Škpt. J. Kozák nám oznamuje, že v okr. Planá a Tachov je možno osídliti na 50 zemědělských rodin na slusných urodlostech, které usvolují dosavadní národní správci z vnitrozemí. Žádáme reemigranty z Volyně, kteří ještě nejsou osídlení, zejména z Moravy, aby se hlásili u vedoucích okresních osídlovacích komisí v Tachově a Planě, eventuálně si podali žádosti o přiděl zemědělských urodlostí. Také v obci Antonovka (dříve Zebráky), okr. Tachov je možno osídliti na dobrých zemědělských urodlostech kolem 20 rodin. V této obci je 19 osídlenec, vesměs vol. Čechů. V obci je škola, dobrá budova, dobrá půda, dostatek krmiva pro dobytek. Osídlovací komise slibuje všemožnou pomoc osídlenecům a proto v zájmu našich lidí je, aby ihned obec Antonovku dosídlili.

Krmivo pro dobytek v Zatici. Okresní národní výbor v Zatici přistoupí v nejbližším čase k distribuci 2 vagonů pšenických otrub a 1½ vagonu melasy. Nárok na přednostní přidělení tohoto krmiva mají sociálně slabí volyňští Češi, především vdovy a osoby vlastnící dobytek, které tento rok nezkonzily a které následkem toho toto krmivo nutně potřebují. ONV bude přidělovat krmivo po předložení zvláštního potvrzení od Svazu Čechů z Volyně. Oprávnění zájemci nechť se hlásí do kanceláře SČV v Zatici v nejbližší době. Toto oznámení platí pouze pro zájemce záteckého okresu.

Tiskopisy pro vol. Čechy. Ve snaze ulehčit vol. Čechům podávání různých žádostí a přihlášek, Svaz Čechů z Volyně opatřil potřebné tiskopisy a zaslal je žadatelům jednotlivě i hromadně. Máme k dispozici: tiskopisy žádostí o definitivní čs. státní občanství, o vyživovací příspěvek, o náhradu válečných škod, o občanskou legitimaci, zbrojní pas, přihlášky o přiděl půdy, o dodatečnou reemigraci ze SSSR, o přiznání zaopatřovacích plátů pro vdovy, sirotky, invalidy a pozůstalé po padlých, potvrzení o osvobození od placení daní, tisk. žádosti o sociální výpomoc a soc. a produktivní zájupky a členské přihlášky Svazu Čechů z Volyně.

Upozorňujeme také, že v první řadě využíjeme veškeré žádosti členů Svazu, poněvadž máme vždy po ruce jejich data, adresy a potřebné údaje. Přihlášete se proto ve vlastním zájmu za členy.

Zámky na odpověď. Svaz Čechů z Volyně dostává stovky dopisů, které vyřizuje. Jen málo jednotlivců si uvědomuje, jak velké částky se vydávají denně na poštovní zámky a přikládá proto zámku na odpověď. Nechceme nikomu dělat zbytečné výlohy a zasílá dopisy nevyplacené. Žádáme proto, aby každý, kdo nám píše, přiložil laskavě zámku na odpověď.

V organizaci ještě slla Radostné ústavení odbočky SČV v Chubu.

Dne 5. října 1947 v dopoledních

hodinách sjelo se volyňské bratrstvo spolu s bratry z Rumunská k ustavení okresní odbočky SČV. Shromáždění toto bylo obeláno více jak 150 zástupci ze všech obcí, kde jsou na Chebsku usazení naši krajané, a stalo se radostnou manifestací volyňských Chodů na nejzápadnější výspě naší vlasti. Schůzi zahájil předseda přípravného výboru br. Najdko, pozdravy přednesl místopředseda ONV p. Čepelák a p. inspektor státní péče osvětové, kteří ujistili naše krajany svou přízni. Poté hlavní řečník jednatel ústředního výboru br. Jaroslav Chudoba zdůraznil ve svém projevu význam Svazu pro krajany. Jeho projev byl odměněn upřímným potleskem. O Věrné strážě i akutních volyňských problémech referoval J. Dušek, administrátor Věrné stráže. Po projevech bylo pak přikročeno ke čtení státní a volbě výboru. Předsedou byl zvolen br. Bureš a do výboru pak 12 dalších členů a referentů. Více jak 2 hodiny trvalo pak udělení praktických rad a informací, jakož i zaznamenávání bolestí a nepřistojností, které se zde krajanům dějí a jež jsou mnohde přímo zarážející a které budou referovány na patřičných místech, aby byla sjednána náprava.

Do Svazu se přihlásilo více než 60 nových členů, administrátor Věrné stráže získal 45 nových odběratel, Studentským domovům získáno bylo 60 Kčs prodejem volyňských polních. Hlavním kladem této opravdu krásné manifestace bylo, že si krajané uvědomili, že nejsou sami, ale že jsou takovou částí obyvatelstva, se kterou se musí vždy a všude počítat. Rozzážené oči účastníků při projevech mluvily o tom, že jsou přes všechny potíže ve vlasti šťastni, a že napnou všechny své síly k vybudování radostného života v naší ČSR a že jako věrní vlasti stráž nezradí nikde a za žádných okolností. Chebskému státeměnnému bratrstvu Zdař Bůh!

Dk

Zprávy redakce a administrace

Dostáváme denně velmi mnoho dopisů. Jsou to většinou nové objednávky Věrné stráže, nejručnější dotazy, žádosti a stížnosti. Proto nám velmi mile přepkavil dopis z Božanova u Broumova v sev. Čechách, který nespadá do žádné z uvedených kategorií. Takových dopisů a hlavně té spokojenosti a radosti ze života je třeba víc.

„Vážená redakce, dovoluji si zaslati Vám pozdrav ze sev. Čech a zároveň sdělit, že Váš časopis nás velice potěšil. Je nás tu v Božanově 5 rodin a žádny z nás nemá stíže. Snažíme se s nimi a oni s námi velmi dobře a hlavně nás těší, že to jsou dobří Češi jako my Volyňáci. Hospodářství máme dobrá a ačkoliv jsme přišli pozdě, zachovalo se tu všecko v dobrém stavu. Letošního roku bylo i tady sucho, ale něco jsme přece sklídili a s tím jsme spokojeni. Se srdečným pozdravem všem volyňským Čechům a hlavně redakci – Václav Stryja, Božanov šp. 128 u Broumova, sev. Čechy.“

In memoriam

Jindřich Tomáš, nar. 8. I. 1916 v Kvasilově, naděný Sokol, upřímný Čech padl dne 10. X. 1944 v Douravě na Slovensku jako příslušník 2. samost. par. brigády čs. vojska v SSSR. Vzpomínají ho kvasilovští Sokolové, otec a bratr a s nimi všichni volyňští krajané.

Alexandr Tomáš, nar. 30. VIII. 1921 v Kvasilově, příslušník 2. děl. pluku I. brigády čs. vojska v SSSR, na Moravě u obce Rymec, kde u hlavního kostela pod pomníkem padlým postaveným MNV dríme věčný sen. Drahý synu rodiny Tomášů, vlasti obětovaný, jistě se s Tebou shledáme.

Tribuna volyňské mládeže

Volyňské studující mládeže

Abych byl upřímný, vědělo se zde o volyňských Čechách poměrně málo. Uvádělo se při zeměpisném vyučování, že na Volyň je česká menšina, několik spisovatelů navštívil Volyň a psalo o tamějších krajanech a to bylo asi všechno. Teprve s tvorbou zahraniční armády začaly proskakovat častěji zprávy venšes sympatické. V roce 1945 jsme se s nimi setkali a od Jara letošního roku již již mezi námi. Ve svém povolání se stýkáme převážně s volyňskou studující mládeží a té bych chtěl nyní říci několik dobře miněných myšlenek. Protože to považuji za rozmluvu, budu k vám mluvit v druhé osobě.

Predevším bych chtěl zdůraznit, že jste zde doma, že jste ve svém domově. To se možná zdá někomu samozřejmé, ale já mám často příležitost přesvědčit se, že jste ještě do své pády nezapustili kořeny. Mrzí mne, když od vás slyším, že se ve vzpomínkách říkáte svému bývalému domovu „u nás“ a tomuto novému, pravému domovu říkáte „tady“ nebo „u vás“. Vim, že je to slyška zruka, a že se za půl roku můžete úplně duševně představitovat. Leč musíte se k tomuto poznání dostat vědomě a při každé příležitosti si to uvědomovat. Proto se úmyslně vyhýbám vět, abyste se tady cítili „jako doma“, a říkám hlasitě: „Vy jste zde doma“. Toho si buďte stále vědomi.

Okolnost, že jste si v cizím prostředí zachovali svou mateřštinu, je obdivuhodná. Vaše řečtina je jako adičivák jazyk: dobrá. Nechej však zůstat, že je porušena vlivy jiných slovanských jazyků. To není samo o sobě nějak velká vada, pokud se používá řeč jen k ústnímu dorozumívání. Vy se však musíte naučit dokonale spisovnému jazyku, protože to je jazyk, který spojuje všechny křaje i všechny společenské vrstvy a který je nad všemi nářeťmi. Jako budoucí příslušníci intelektuálních povolání máte přímo povinnost znát spisovnou řečtinu po všech stránkách. Je pro tuto povinnost mnoho důvodů, pětistiletá tradice spisovné řečtiny (neřečtí se slovanských jazyků), všechno písemné je v jejím tvaru podáváno. Je jazyk je první a hlavní znak národnosti. Nemýšlete, že tak mluvíme proto, že vyučovat řečtině je moje povolání; radím vám to pro vaše dobro jako zkušenější. Kdybyste neuměli dobře to, co je národu nejdražším, připadali byste si stále jako cizinci nebo neplní Češi.

Nemějte důležitě je, abyste poznali

Volyňská mládež - propagátorka dobrého jména Volyňských. Ve škole v Jesenicích, kde probuzeno sebevědomí naší mládeže, vedle studia nebylo zapomenuto ani na propagaci dobrého jména a kulturu. 1. Historické prapory volyňské v Soběchlebech. 2. Volyňské dívky na slavnosti v Jesenicích. 3. Ukrajinský tanec „Hopák“. 4-5. Záběry z jednoaktového „Valizka strýce Tymofeje“. 6. Divanův soubor čs. rozhlasu. 7. Volyňské dívky v Praze. 8. Volyňští chlapci v Praze.

naše dějiny. Nepatrujte v nich jenom spousta letopočtů pro obtěžování paměti, ale uvědomte si, že každá přítomnost se rodí z minulosti. Budete v té přítomnosti bezpeční, když pochopíte naši vlnou minulost. Posílá vás to ve vědomí, že nepatříme k národům nepatřným.

Čtu stále Věrnou stráž a shledávám se tam s případy, že tam a tam vašemu bývalému krajanu nevyšel vstříc tak, jak by si zasloužil, někde dali přednost jinému atd. Nechej tato tvrzení vyvracet, protože jim věřím. Já z toho chtěl vám mladým vyvodit jednu věc: nedomnívejte se nikdy při řešení takových záležitostí, že se proti vám podniká nějaké organizované přikopání. Bylo by to pro vás mínění nebezpečné, protože by vám bralo sebevědomí a nakonec by vás přivedlo až k pocitu méněcennosti. Toho se jako mladí lidé na prahu života musíte vyvarovat a musíte si zachovat rozumné sebevědomí. Buďte jisti, že takové případy, o jakých jsem mluvil, jsou jen ojedinělé a že se jich dopouští lidé z hlouposti, zlomyšlnosti nebo jiné špatné vlastnosti. Převážná většina lidí vás uvítala s uspokojením a má vás ráda. Za sebe to zde nechej dokazovat slovy, protože se domnívám, že svůj poměr k vám dokazují skutky.

Chvály si zaslouží vaše píle, pracovitost. Neříkám to, abych se vám lichotil, konstatuji jenom pravdu a skutečnost: Hned vás varuji, abyste tím nezpychli a nepřestali pracovat. Vaše pracovní chuť vám získala mnoho přátel v době, kdy jste ještě (ne svou vinou) nevyvíkali příliš vědomostmi. To byla nejnepříjemnější vlastnost, kterou jste se sympaticky lišili od mnoha ostatních studentů. Tato chuť a vaše tvořivost je trnák i z vašeho pěveckého kroužku. Děláte to dobře, zpívejte dál a více českých písní! Radu snadno ve škole sezenete, když budete potřebovat. Váš vřelý poměr k věci jsem pozoroval i na vzpomínce TGM, kterou jste si uspořádali ve vašem Domově. Chodba byla na připínákovou místnost chudá, možná až příliš prostá; ale dojemná láska a čistá srdce, s kterými to všechno podnikáte, zpodobila, že jsem k vám mluvil mnohokrát, než bych mluvil v nádherné přednáškové síni, ale k chudým srdcím.

Ještě slovo o práci: máte denně šest hodin v řádném rozvrhu a kromě toho dvě až čtyři hodiny denně doplňkových kuraš. Vim, že je to hodně, že to jen nazvat přetěžováním, ale přesto vás žádám, abyste vytrvali. Je to jen na zaplnění neúnatných mezer a nepotrvá to déle než tento školní rok. Pak budete mít více volna a budete moči lépe užít studentského života.

Končím a srdečně vás zdravím, váš Dr. Fr. Hrdlička, profesor reál. gymn. Domovy volyňské mládeže KPVC prosi znovu o psací stroj. Prosil jsem již jednou o darování, neb přenechání psacího stroje pro Domovy volyňské mládeže, jejichž agenda se rozrůstá. Nikdo dosud nám nepomohl a prosíme proto znovu. Samospráva Domovů, Zatec 199.

DUKLJA

Jižně od obcí napoleovic vyschlé Vlsty za rovinou zdvihali se první chlumky, porostlé listnatými stromy. Dleli k jihu za nimi ční mohutné vrky s modravými jehličkami. To však jsou všechno pouze prsty u nohou karpatských obřích z rozbitého nástěka Krosna. Běží vzhůru k průmyskům dlouhá bílá silnice. Podle ní opačným směrem téče malá horská říčka Jasulka. Od silnice a Jasulky nalevo i napravo je osm táhlých lesnatých hřebců, jimiž se cesta i říčka prohrávají.

Cím dále k jihu, tím jsou hřebeny strmější, údolí se mění v rokle a strže v úzké lisky. Všechno pokrývá jenom tu a tam vymýcený houštinatý les, vonící dozrávajícím ostružinami. Každé údolí je samostatným světem a osamělé kopece shlížejí cíle přes rokliny na své sousedy. Tam už téměř není vidět střechu lidského obydlí, jsou jenom lesy, rokle, lisky, neschdná pustina.

V okamžiku, kdy zoufám, že zbloudil, že musím zbloudit v tomto zcela nepřehledném horském světě, snad bude mi štěstí a podá se mi náhodou stanout na osmém hřebeni. Tehdy uvidím na jihu u svých nohou Slovensko.

Takový je dukelský průmysk. Tak vypadá to místo, které již nikdy nevyjmí z paměti našich dějin.

V tu chvíli, kdy se na to dívám, řekli bys, že tady nemáte projit z detektivní síly noha. Nemohla? — A přece totiž jich prošlo a slavně stannul na páté naší vlasti.

Bítva o dukelský průmysk začala osmého září 1944 v 12.35 hodin. V tu minutu zasmála karpatskými lesy ozvěna hromadných salv prvních výstřelů. Pak svět se proměnil v peklo... Krájinou byla zahalená černým dýmem... do vzduchu létaly tmavé svislé země... A v takovém peklu byli naši hoši, v takovém peklu šli do štoku.

Nyní, když vzpomínáme, nevím, jak bychom měli být vděční těm, kdož tam válčili, těm, kdož tam kladli životy a těm, kdož tam životy položili.

Není důku za tak velké dílo, ale přece vám děkujeme a vám, volyňskí lvi, děkujeme tam do těch hor nejvyššími záměnkami a vzpomínkou.

Dímejte stadkým snem bohatýři!...

Vzpomínáme...

Dne 6. října t. r. tomu byli tři roky, kdy 1. čes. armádní sbor v SSSR pod vedením gen. Svobody překročil u Dukly po bojích československé hranice.

Tento přechod si vyřídil mnoho obětí, často ještě teď slyšíme vyprávět bojovnický o tom peklu Dukly. Dukla se navždy zapjala do dějin českého národa. Stala se společným hrotem mnohých našich bratří, sester a otců, kteří válčili za svobodu naší vlasti, za nás.

Dnes, při světě památce těchto hrdinů my, mladá Volyňská sílujeme, že je nikdy odkazu zřetelíme výhrady a zavolání někdy vlast, buržoazní haterzi za naši svobodu, vykoupenou jejich krví jít v jejich stěpěch.

Toťto posvátné místo se stalo symbolem hrdinství našich věrných synů národa, kteří vlast ani neznali a dovedli ji na oltář položit nejdražší obětí své životy.

Cest jejich památce!

Volýňským studentům! V samotném Zatici je více než 150 studentů a i studentek z řad volyňské mládeže, po celé pak vlastní další a další školy. Přes všechny potíže, překážky a mnohé těžké volyňskému jménu. Svým vystupováním, dobrotou srdce, pilností získávají Volýňským nové a nové přátele. Doba nestojí, to, co bylo na Volyni, nestačí, každý den nové chce mít činy. Aby na této cestě mohlo volyňské studující bratrstvo vytrvat, musí dbáti těchto upřímných rad:

1. Vytrvat v dobrém vždy a všude!
2. Denně zdokonalovat svou práci a vystupování!
3. Každý den ovládnout ve škole učenou látku a starou opakovat!
4. Být vděčným svým vychovatelům!
5. Myslet nejen na sebe, ale i na celek!
6. Udržovat ve svém nitru životní radost, rozdávat úsměvy jiným!
7. Neublížovat nikomu a od nikoho si nedat ubližovat! Dk

Studentské domovy volyňské mládeže hlásí:

Rozšířili jsme domovy. Najmuli jsme v těchto dnech novou část budovu a můžeme přijmouti ještě 10 chovanců a chovanky. Stav chovanců bude 70 duší, kteří budou se svými a ve svém! Přihlaste se ve Věrné strážě neb přímo v Domově mladých na Husově třídě v Zatici.

Darujte nám psací stroj, potravinové listky, povlaky, potravin, hudební nástroje, noty, knihy, noviny, učebnice. Adresa: Studentské domovy KPVC, Zatec 199.

Samospráva domová. Již přes týden pracuje samospráva Domova. To znamená, že chovanci za dozoru br. učitelé Hubala a J. Duška vedou si Domov sami. Předsedou je br. Mastný, občasný student ze Zamberka. Divčí domov v samosprávě zastupují Ledvinová a Burešová.

Zaplátli jste volyňské pohledy? Studentské domovy poslaly všem čtenářům pohledy a teprve 1/3 jejich zaplatilo. Pošlete i Vy svoji částku a připojte svůj dárek. Nezapomeňte, dnes nebo zítra!

Pozdrav, časopis volyňské mládeže č. 5-6 vyšel a je věnován záteckému gymnasiu, kde Volyňci jsou doma. Gratulujeme red. Zidlickému a Jastrábu. Toru Stěpánovi. Máme z naší mládeže opravdu radost. Jen vytrvat a zdokonalovat! Ještě mnoho chybí!

Děkujeme ministerstvu soc. péče a ministerstvu národní obrany za pomoc při vybavení Domovů.

Zdokonalujeme Domovy. Vedení Domovů se snaží, aby prostředí volyňské mládeže v Domovech bylo opravdu co nejlepší, pomohli na zřízení vlastní kuchyně, čítárny, ošetrovny chovanců a j. potřebných zařízení, aby náš Domov byl opravdu domovem radosti.

Volýňská mládež reprezentuje. Pěvecké kroužky Domova rozšířeny o účastníky kursu v Jesenicích zaspíval dne 26. září v Městském divadle v Zatici u příležitosti slavnostního pod-

pisu pozdravných adres k 30. výročí velké říjnové revoluce v Rusku několik ruských a ukrajinských písní tak, že toto první vystoupení v Zatici vzbudilo jediné ohlas. Děkujeme jim.

Rozšiřujeme soubor mládeže. Soubor volyňské mládeže tvoří volyňská studentská mládež ze Zatec, která je mnohá velmi zanepřádná učení. Vedení souboru se proto rozhodlo, že přijme ještě několik sil z řad rolnické a pracující mládeže ze Zatec a okolních obcí. Hlaste se na zkušebních souboru, které se konají každou sobotu od 3-5 hod. odpo. ve středu od 17 hod. večer. Hlaste se ihned v redakci Věrné stráže.

Volýňská mládež vás překvapí! Když jsem měl br. Libovického k tomu, aby se ujal řízení souboru volyňské mládeže, měl jsem určité obavy, že volyňská mládež nesnese požadky, které na ni bude klásti umělec profesionál. Nyní, když navčívání a chod práce je v plném proudu, mohu naší volyňské mládeži oznámiti, že volyňská mládež splnila veškerá očekávání, a volyňské bratrstvo z celé vlasti může se již těšiti na zájezdy tohoto souboru, který přinese do duší všech radost a také potřebné sebevědomí.

Různé zprávy

Ministr zahr. obchodu doc. Dr. Hubert Ripka přišel vol. Čechovi. V minulém čísle jsme přinesli zprávu o návštěvě min. doc. Dra Huberta Ripky v Radčevici u br. Krázy. Ze se panu ministrovu i vol. Čecha líbilo, svědčí dopis, který mu v těchto dnech zaslal. Poněvadž je to uznání pro všechny vol. Čechy, dovolujeme si jej uveřejnit:

„Milý bratře, považuji za svou povinnost, abych Ti ještě jednou poděkoval za milou pozvánku a pohostění při návštěvě Tvoje velmi dobře vedeného hospodářství. Na vlastní oči jsem se přesvědčil, že volyňští Češi nezklamali naše naděje a že zemědělství získalo ve Vás výborné zemědělské odborníky a národ vlastence.“

Přeji Tobě i rodině hodně zdraví a v práci mnoho úspěchů.
S bratrským pozdravem

Hubert Ripka

Zádáme příkladné potrestání

Dostali jsme dopis od správy obecné školy v Holedčích u Zatec, nad kterým jsem ustrnul. Takhle si vážíme české školy a obětavé práce učitelů! Sudte sami:

„Anna Křížková, učitelka zdejší školy a reemigrantka z Volyně, byla v sobotu dne 20. září 1947 o čtvrté hodině odpolední napadena hrubým způsobem panem Emilem Burešem, zemědělcem, Holedčích č. 36 v době vyučovací za to, že se žáky, neovládajícími nejjednodušší počtení úkony, dobrovolně opakovala tuto látku po době vyučovací.“

Správa školy cituje věrné výroky, které proměnil pan Bureš:

„Je to škola nebo koncentrák? Když bych mohl, tak bych vás roztrhl a vyhodil oknem ven a dal bych vám přes dršku. I Němci dostávali k sva-

čině chléb a měli přestávku. To se takhle dělá v Rusku a vy jste to tam dělala také?²⁴

Tato slova několikrát opakoval, hrozil zatýmáním pěsmi a tenti hrabý výpad slyšely paní učitelka Deáková a školnice Losová, zároveň i děti. Protože pan Emil Bureš ohrozoval paní učitelku Křífkovou, spílal jí, rušil vyučování a napadl nevytrávenými slovy nám spřátelený stáv, brvá učitelský sbor zdejší školy na přísnném potrestání vinníka.

Protože se útoky proti učitelstvu na zdejších okrese častěji opakují, učitelstvo je terorizováno a ohrožováno, nemůže se nikdo diviti, že po dvouleté službě se utíká do vnitrozemí a pokládá tuto službu za trest a že nerado působí. Nezakočí-li nadřízené úřady v podobných případech a budou-li se bráti do ochrany tzv. „demokraté“, kteří nemají pořádné český, kteří doma více mluví německy než český, potom necht nikdy neodstoupit útek učitelstva z našeho pohraničí.²⁵

Všem bývalým oběratelům „Krajaných listů“ Pracuji na knize, která bude obsahovati články uveřejněné v „Krajaných listech“ v r. 1938 a 1939, v době ohrožení a pak i obsazení Československa, kdy se kladly základy k druhému zahraničnímu odboji, do něhož byly „Krajané listy“ zapojeny. Aby tato kniha mohla být úplná, potřebuji všechna čísla obou ročníků. Dosud mi však chybí z ročníku 1938 (1.) tato čísla: 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 40 a 42; z ročníku 1939 (1.) čísla: 2, 4, 7, 10, 11, 22, 30 a 34. Prosim všechny bývalé oběratelé „Krajaných listů“, kteří snad si tato čísla přivezli z Volyně, aby mi je laskavě přenechali. Vyjdeje s tím spojené a i samotná čísla milerád nahradím. Krajané, věřím, že vaše pochopení mi umožní moji práci a tím, kdož mi v ní pomohou, co nejsrdečněji děkuji.

J. Foitík, Podbořany 200.

Poděkování. Vzdávám všem bratřím a sestřím, kteří mi jakýmkoliv způsobem projevilí účast nad úmrtím milované manželky Miroslavy Sikové z Tuchofic, která nás ve věku 26 let navždy opustila. Vzdávám zejména vědy díky otci Zachovi, faráři ze Žatce, za vykonání obřadu, hudebnickým br. Náhlovského, zpěváčkům vedeným br. Vánerem, všem dárčím květinových darů, p. Dubského a jeho paní za obzvláštní služby, bratru J. Duškovi, předsedovi Kruhu přátel Volynských Čechů za dojmavý projev nad rakví, taktéž br. Janu Tajovskému, okr. taj. čs. strany lidové ze Žatce za milé rozloučení. Všem Z. plat Bůh! Jaroslav Sik s děrnou.

Malinský fond. Při kritných deery u br. Josefa Slégra v Krtech, p. Jesenic u Podbořan vybráno 615 Kčs na sirotky a vdovy po padlých z Volyně.

Dar na Malinský fond. Na svatbě sl. Olgy Gabrielové a br. Antonína Obrajlnera z Velemyslavi bylo dne 4. X. 1947 vybráno na podnět Dr. Josefa Málky, br. Mikulášem Vlčkem z Moravy 2.000 Kčs na podporu vdov a sirotků po padlých vol. borcích. Všem dárčím děkuje.

Poděkování. Na svatbě sl. Milušky Cinetové a br. Kalcovského ve Velečticích dne 5. října 1947 vybráno bylo z podnětu předsedy MNV Nedvěda Kčs 976,50 na Malinský fond a 600 Kčs na vybudování Lidce. Vzdáváme všem velé díky.

Malý OZNAMOVATEL

V Okrese Teplá u Mariánských Lázní je 15 až 20 volných zemědělských udobostí. Očekává se, že v dohledné době se uvolní další. Usetlostí jsou povětřím v dobrém stavu. Někde schází inventář. Během času lze inventář získat. Zájemci z řad vol. Čechů necht se hlási u OKMZ v Teplé u vedoucího ing. Zahradníka, vol. Čecha.

Okresní péče o mládež v Podbořanech má v evidenci sirotku Antonii Korbelovou, nar. r. 1932, vol. Česku, kterou by potřebovala velmi nutně umístiti v některé rodině či ústavě. Případně zájemce necht se hlási přímo na uvedenou adresu.

Pan Aleš Opatrný, Praha XII., Královské Vinohrady hledá dívku k dětem (chlapci ve věku 1 a 4 roků). Domácnost p. Opatrného se nachází v moderním domě s ústředním topením. Která vol. dívka by měla o toto místo zájem, necht se hlási na uvedenou adresu.

Kdo ze Žatce by vymínil rodinný domek za podobný v Teplicích-Sanové necht se přihlásí u škt. Richarda Fíšla, posádkové velit. Teplice-Sanov.

Dobrého účtinného — vol. Čecha — hledá fa Schich a spol., výbrus motorů, Teplice-Sanov, nar. spr. ing. Sopr.

Do manželského stavu vstupují: Miluška Porazíková a Josef Tousek dne 26. října 1947 v pravoslavné církvi v Hořovkách; Miroslava Skrabalová a Karel Serák dne 19. října 1947 o 3 hod. odpo. v ceskobratské modlitebně v Chotíněvsi; Boh. Kubínová a Přemysl Štěbr dne 12. října 1947 v katol. chrámu ve Viskách. Všem srdečné blahopřeje redakce a administrace.

Hledáme

Alexandr Král, nar. VI. VIII. 1929 v Dlouhém Polí na Volyni, necht ihned oznámi své místo pobytu Svaz Čechů z Volyně.

Ministerstvo zahraničí pátrá po příbuzných Josefa Jirouše z SSSR, a to: otec Josef Jirouš, matka Viktorie roz.

Micháliková, bratr Emil a sestry Marie, Emilie a Ludmila. Hledání příbuzní necht udají místo svého pobytu na adresu Svazu Čechů z Volyně v Žatci.

Ludmila Strýdova, Syrovice, okres Podbořany, hledá rodinu Václava Fířta a jeho ženy Marie z domu Pekar-kova ze Sedmihra a rodinu Emila Cerveného z Hlinska ze Zavoštiny.

Antonín Vašek z Mlýnova necht se hlási na adresu: Vladimír Mikěš, Šumperk, Vančurova ul. 8. Necht ihned oznámi **SCV** místo svého pobytu p. Marie Svědová, Marie Stechová, nar. 1914, Marie Zápolská, nar. 1885, Marie Kraftová, nar. 1910.

Npor. Vladimír Simulík, voj. útvar 5483, pošt. přihř. 91/4- Litoměřice, hledá pana Výtiska, reemigranta z Chustu, Zakarpatská Ukrajina.

Václav Mazánek, Jesenice 231 u Podbořan, hledá Vladimíra a Annu Habovou, Josefa a Antonína Helerovou z Vilhelmovy.

Věra Ilčuková, Jesenice 231 u Podbořan hledá svého strýce Jana Vožáka.

Ežerka Vasilenková, nar. 4. III. 1925, reemigranta z Volyně, která prošla shromáždováním středkem v Žatci a jest vdovou po Michalu Vasilenkovi, příslušníku Rusé armády, necht oznámi své místo osídlení Svazu Čechů z Volyně.

Marie Konončuková, Mladějovice 5. 47, okr. Sternberk, hledá Olgu Valentovou z Rovna, která se vrátila do ČSR v lednu t. r.

Anna Kolbábová, Minice ep. 37, okr. Žatec, pátrá po 1) Vladimíru Bajerovi, 40 let, z Buršovky na Volyni, 2) Josefě Bajerovi, 38 let, z Buršovky, 3) Marii Holcové, 38 let, z Michalovy, okr. Rovno. Kdo by věděl o jejich bydlišti, necht je upozorní na toto pátrání, anebo podá zprávu přímo Anně Kolbábové.

Antonie Jansenková, Mostek č. 113 u Dvora Králové, hledá pana Žáčka, který byl členem reemigranta komise ve Vrbě, Františka Malého z Dunjeva, okr. Křemeneč. Václava a Anastazii Zichovou z Komarova, okr. Křemeneč, manželku Josefa Buby, nar. Antonína Čubu z Moldavy, Karla Knopa ze Závati, Vladimíra Váňáčka ze Straklova, Josefa Ventura z Dubna, Marii Hornovou z Dubna, Zofii Rovnou z Klečinky, Václava Václavíka z Kryuchy a Mikuláše Srkala ze Žatce. Jmenovaní necht se hlási na uvedenou adresu.

Opřava. V čís. 31-32 Věrná stráž ze dne 8. VIII. 1947 na str. 15 v článku nadepsaném „Co byste řekli“ opravte ... úředník osídlovacího úřadu“ na ... úředník osídlovací komise ministerstva zemědělství“.

Konec roku se blíží — vryovnejte předplatně!

Věrná stráž vychází jednou týdně. Vydává Svaz Čechů z Volyně nákladem vlastním. Odpovědný správce Jaroslav Chudoba. Redakce a administrace: Žatec, nám. Dra E. Beneše 550, Tiskne „Svoboda“, Hl. v Žatci, telefon čís. 374. — Používání povinných známek povoleno ředitelstvem pošt a telegrafů v Praze, čj. 1A-Gre-2372-OB. Dohládači poštovní úřad Žatec. Předplatně na rok 1947 je 120 Kčs. Konto poštovní spořitelny č. 14930 — Okresní záložna hospodářská Žatec.